

Številka: 00104-140/2019/5

Datum: 4. 7. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Janija Ivanuše v zvezi z varčevanjem za dodatno pokojnino

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada RS) je prejela pisno poslansko vprašanje Janija Ivanuše v zvezi z varčevanjem za dodatno pokojnino.

Vlada RS podaja naslednji odgovor.

Uvodoma Vlada RS poudarja, da je potrebno ločiti med davčno obravnavo po zakonu, ki ureja dohodnino – ZDoh-2, po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb - ZDDPO-2 in zakonih, ki urejajo sisteme socialnih zavarovanj ter davčno obravnavo po Zakonu o davku od prometa zavarovalnih poslov – ZDPZP, saj prvi urejajo obdavčitev dohodkov fizičnih oseb in pravnih oseb, drugi pa transakcij – zavarovalnih poslov.

Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je namensko varčevanje na osebnih varčevalnih računih z namenom zagotovitve dodatnih dohodkov po upokojitvi v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je vzpostavljeno po ZPIZ-2. Davčne ugodnosti in ugodnosti na ravni prispevkov za socialno varnost so vzpostavljene v podporo sistemu zagotavljanja dostojne socialne varnosti v času starosti oziroma upokojitve, ki je zasnovan na dveh stebrih, in sicer na obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju in prostovoljnem dodatnem pokojninskem zavarovanju. Davčne ugodnosti in ugodnosti na ravni prispevkov za socialno varnost pri prostovoljnem dodatnem pokojninskem zavarovanju so usmerjene na fizične osebe (zavarovance) in njihove delodajalce, torej tiste, od katerih je odvisna odločitev za vključitev v dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za trajanje vključitve ter odločitev o načinu izplačevanja privarčevanih sredstev (rentno, v enkratnem znesku). Namen je spodbuditi čim daljše vplačevanje čim višjih premij, da se akumulira čim več sredstev za zagotovitev čim večje socialne varnosti v celotni dobi upokojitve.

Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov - ZDPZP, ki določa obveznost obračunavanja in plačevanja davka od prometa zavarovalnih poslov, je bil uveljavljen julija 1999, hkrati z začetkom uporabe Zakona o davku na dodano vrednost, in na področju obdavčitve zavarovalnih poslov dopolnjuje sistem davka na dodano vrednost. V skladu z uveljavljenim sistemom DDV, se DDV od zavarovalnih poslov ne obračunava, vzporedno pa ZDPZP določa, da zavarovalnice in druge pravne osebe, ki opravljajo zavarovalne posle na območju Republike Slovenije, obračunavajo in plačujejo 8,5% davek od prometa zavarovalnih poslov, t.j. od zavarovalne premije. S tem se zagotavlja, da tudi zavarovalni sektor prispeva k zagotavljanju sredstev za javno porabo.

V skladu z ZDPZP so obdavčena vsa zavarovanja - tako premoženjska kot življenjska (med katere ZDPZP šteje tudi prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje), pri katerih je zavarovalno razmerje krajše od dobe 10 let. Izjema od navedenega predstavlja le izredno prenehanje zavarovanja v primeru smrti zavarovanca. Davčna obravnavo različnih oblik zavarovanja je znana že ob sklenitvi zavarovanja ter v primeru prenehanja pred potekom 10 let, podvržena 8,5% obdavčitvi z davkom od prometa zavarovalnih poslov od izplačila, ne glede

na to, ali gre za izplačilo v enkratnem znesku ali v obliki mesečne, kvartalne, polletne ali letne rente. Z davčnimi mehanizmi se skuša na tak način spodbuditi sklepanje dolgoročnih zavarovanj, saj je namen desetletnega zakonskega obdobja v akumulaciji sredstev zavarovancev, kar bi moralo biti tako v interesu zavarovancev kot tudi v širšem družbenem interesu.

Dodatno pokojninsko zavarovanje tako predstavlja temeljno obliko varčevanja za starost v Sloveniji, ki jo država spodbuja z davčnimi olajšavami. Predstavlja zbiranje denarnih sredstev na osebnih računih zavarovancev, vključenih v to obliko zavarovanja, z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih s pokojninskim načrtom ali z ZPIZ-2, zagotovi pravica do dodatne pokojnine ali druge pravice.

Glede na vse zgoraj navedeno je varčevanje v okviru dodatnega pokojninskega zavarovanja najprimernejši način varčevanja za zagotovitev dodatnih prihodkov v starosti.

V Republiki Sloveniji dodatno pokojninsko zavarovanje predstavlja II. pokojninski steber. Dodatno pokojninsko zavarovanje izvajajo upravljavci pokojninskih skladov (pokojninske družbe, zavarovalnice in banke). V pokojninske sklade se lahko vključijo posamezniki preko svojega delodajalca, ki delno ali v celoti financira pokojninski načrt v breme lastnih sredstev (kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje) in samostojno vsak posameznik, ki v celoti z lastnimi sredstvi financira vplačila premije (individualno dodatno pokojninsko zavarovanje). Upravljavec pokojninskega sklada lahko opravlja svojo dejavnost na podlagi s strani ministra, pristojnega za delo, odobrenega pokojninskega načrta ter na podlagi sprejetih pravil upravljanja pokojninskega sklada.

Vlada Republike Slovenije ne načrtuje ustanovitve lastnega pokojninskega sklada, v katerega bi se lahko vključili vsi in bi ga tudi sama upravljala. To s trenutno zakonodajo ni možno, saj je točno določeno, kdo je lahko upravljavec pokojninskih skladov v Republiki Sloveniji (pokojninska družba, zavarovalnica, banka). Sicer pa je Vlada Republike Slovenije ustanoviteljica Krovnega pokojninskega sklada javnih uslužbencev, ki ga v njenem imenu upravlja Modra zavarovalnica d.d., in v okviru katerega poteka kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje javnih uslužbencev.

Vplačana sredstva v dodatno pokojninsko zavarovanje so varna. Z zakonskimi določbami je določena ustrezna razpršenost sredstev v dovoljene vrste naložb, ki je tudi predmet rednega preverjanja nadzornih organov (Agencije za trg vrednostnih papirjev in Agencije za zavarovalni nadzor). Ob tem je zagotovljena tudi ločenost med premoženjem pokojninskega sklada in upravljavcem pokojninskega sklada (pokojninska družba, zavarovalnica, banka). Premoženje pokojninskih skladov pa je zaupano v hrambo skrbniku (banka).

Na zadnje vprašanje Vlada RS odgovarja, da je bilo na Posebnem finančnem uradu uvedenih sedem davčnih nadzorov pri izvajalcih dodatnega pokojninskega zavarovanja, pri čemer so zaključeni štiri davčni nadzori, trije pa so še v teku.

V davčnem nadzoru se pri izvajalcih dodatnega pokojninskega zavarovanja preverja pravilnost in pravočasnost obračunavanja davka do prometa zavarovalnih poslov (DPZP) od dodatnega pokojninskega zavarovanja v primerih, ko je bilo sklenjeno prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje za obdobje, ki je krajše od 10 let. V tem primeru mora namreč davčni zavezanec v skladu z ZDPZP obračunati in plačati 8,5% DPZP.

Pri enem izvajalcu dodatnega pokojninskega zavarovanja nepravilnosti niso bile ugotovljene, pri ostalih treh že zaključenih nadzorih, v katerih so bile ugotovljene nepravilnosti, so zavezanci, izvajalci dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi dane samoprijave po 55. členu

Zakona o davčnem postopku, davčno obveznost iz naslova davka od zavarovalnih poslov obračunali in plačali, in sicer za obdobje od 1.1.2017 do 31.12.2018 v skupnem znesku 48.050,00 EUR in obresti v znesku 1.575,45 EUR.